

Raadsvoorstel

Onderwerp Groenvisie Assen 2040

Kenmerk	109615-2023
Datum verzending	15 november 2023
Besluitvormende raad	21 december 2023
Consulterende raad	-
Namens	het college van burgemeester en wethouders van gemeente Assen de heer M.L.J. Out, burgemeester de heer T. Dijkstra, secretaris

1 Beslispunten

- 1.1 In te stemmen met de Groenvisie Assen 2040;
- 1.2 De Groenvisie nader uit te werken in een uitvoeringsprogramma en de financiële consequenties af te wegen bij de kaderbrief 2025.

2 Inleiding

De Omgevingsvisie 'Assen nog mooier' beschrijft op hoofdlijnen wat Assen wil zijn in 2040 en wat we moeten gaan doen om dat voor elkaar te krijgen. Hoofddambitie is 'ontspannen stedelijkheid'. In de kern betekent dit dat Assen – na een periode van groei – de focus legt op het aantrekkelijker maken van de bestaande stad. In de omgevingsvisie wordt 'ontspannen stedelijkheid' uitgewerkt in drie leidende principes: 'dynamische hoofdstad', 'verbonden stad' en 'groene stad van het noorden'. Dit laatste principe moet verder worden uitgewerkt in onder andere een groenvisie. De groenvisie gaat over de periode tot 2040.

3 Beoogd effect

De Groenvisie Assen 2040 laat zien tot welke opgaven de ambities 'groene stad van het noorden in 2040' leidt en hoe groen hiervoor zal worden ingezet. De groenvisie wordt het kader voor het groenbeleid en vormt de basis voor niet alleen het groenbeheer, maar ook voor de detailuitwerking bijvoorbeeld op wijkniveau.

4 Argumenten

- 4.1 In de Omgevingsvisie is vastgesteld dat we het leidend principe 'groene stad van het noorden' uitwerken in een groenvisie. De Groenvisie Assen 2040 is deze visie en geeft invulling aan de hoofdlijnen die onder dit principe in de omgevingsvisie worden genoemd:
 - De stad moet de komende jaren op diverse manieren verder worden vergroend. Dit betekent niet alleen nieuw groen aanleggen, maar ook het verbeteren van de kwaliteit van

het bestaand groen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de transformatieopgave van de bestaande stad niet ten koste gaat van het bestaande groen, maar juist hand in hand gaat met het toevoegen van groen;

- Bij transformaties en herinrichtingsprojecten worden bestaande groenstructuren in de stad versterkt. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van, en de biodiversiteit in de stad. Denk aan het toevoegen van bomen, (binnenstedelijke) ecologische verbindingen, landschapselementen en het versterken van de groene verbindingen tussen het buitengebied, de wijken en de binnenstad;
- Ingrepen in de stad moeten klimaatadaptief zijn. Plekken waar de temperatuur in een warmere periode extra stijgt, zullen worden vergroend. Het water wordt zo lang mogelijk vastgehouden en zoveel mogelijk in de bodem geïnfiltreerd. Wateroverlast wordt zo veel mogelijk voorkomen en hittestress en verdroging van onze natuur wordt tegengegaan.

In de groenvisie beschrijven we langs zes thema's meer gedetailleerd de diverse opgaven die we binnen deze thema's zien en de ambities die we daarbij hebben. Deze opgaven en ambities leiden tot concrete – meer directe - acties maar geven ook kaders voor ontwikkelingen in het groen en niet-groenprojecten. Deze kaders zijn ook ruimtelijk vertaald in de vorm van een visiekaart en (ontwerp)principes. Dit zijn geen blauwdrukken; deze kaarten geven de gewenste richting van de ontwikkeling aan. Deze gewenste richting is in een aantal gevallen vertaald naar een beeld van hoe het er in de toekomst uit zou kunnen komen te zien. Deze vertalingen zijn artist impressions en zijn bedoeld om te inspireren en om een beeld te krijgen van de opgaven waar we voor staan.

- 4.2 Bovengenoemde acties en kaders vormen samen het handelingsperspectief waarmee we ervoor gaan zorgen dat Assen ook in de toekomst – met grote opgaven als bijvoorbeeld klimaatverandering en de groei van onze stad – de aantrekkelijke, groene stad blijft die het nu al is, waar het goed toeven is voor mens en dier. En we zorgen ervoor dat groen beter wordt ontsloten zodat het door onze inwoners makkelijker kan worden gebruikt om te bewegen en te ontmoeten. De groenvisie geeft daarmee ook invulling aan het bestuursakkoord waar (onder andere) in is vastgelegd dat groen onmisbaar is voor een gezonde stad en daarom het vertrekpunt moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen.

5 Kanttekeningen

5.1 n.v.t

6 Kosten, baten en dekking

De Groenvisie Assen 2040 kent een groot aantal ambities en opgaven en zoals aangegeven leiden deze ambities en opgaven tot concrete – meer directe - acties maar ook tot stippen op de horizon waar we binnen de looptijd van de groenvisie (20 jaar) naar toe willen gaan werken. De groenvisie sluit daarbij aan op andere plannen en (geplande)ontwikkelingen, waardoor de ruimte voor, en de kwaliteit van groen vanuit verschillende kanten kan worden gewaarborgd.

Bij de vaststelling van de Groenvisie Assen 2040 wordt geen financiële dekking voor de ambities en opgaven opgenomen. Veel van de ambities en opgaven kunnen we op dit moment nog niet concreet 'op geld' zetten. Er is wel iets te zeggen over de kosten van het omvormen van wijkgazon naar groene speelweide (spelen, ontmoeten, verkoeling) met wadi-functie (wateropvang), maar we weten nog niet om hoeveel plekken dat gaat en waar daarbinnen werk met werk te maken is (denk aan BOSS, groene schoolpleinen, wijkvernieuwing/wijkaanpakken). En voor ambities als het beter ontsluiten van bovenwijkse groengebieden en het beter verbinden van de om ons heen liggende Natura 2000 gebieden

is repectievelijk monitoring nodig (we weten dat het beter kan maar we hebben nog niet in beeld hoe) of kan dit alleen in samenwerking met onze gebiedspartners worden ingevuld.

Deze visie gaan we na vaststelling vertalen naar uitvoering. Omdat de groenvisie raakt aan de Visie klimaatadaptatie en we de acties die uit deze twee visies voortkomen zo goed mogelijk op elkaar willen afstemmen, gaan we één uitvoeringsagenda voor beide visies opstellen met daarin een nadere uitwerking van de financiële consequenties.

Een aantal onderdelen uit de groenvisie - die deels ook raken aan de Visie klimaatadaptatie - is al wel doorgerekend, te weten een vervangingsbudget, 'Meedoen in het Groen' en 'Steenbreek' (toelichting hieronder).

1. Vervangingsbudget

Het groenbudget is op dit moment één budget waar alles uit moet worden gefinancierd; onderhoud en beheer tot aan participatie-activiteiten. Renovatie/vervanging van groen komt nu dus ook ten laste van dit budget; er is geen vervangingsbudget zoals dat bij rioleringen, verhardingen en bijvoorbeeld ook lantaarnpalen wel het geval is. Dit terwijl groen een erg belangrijke en ook kapitaalintensieve asset is; de vervangingswaarde van ons groenareaal is circa €56 mln. (exclusief natuurgebieden). Met een vervangingsbudget (investering) voor groen kunnen we bomen of groenvakken vervangen als dat nodig is zonder dat dit ten laste komt van het budget voor het dagelijks beheer. Daarmee kan groen ook de aanleiding zijn voor een integraal project: de bomen zijn aan vervanging toe en een verkeersproject kan hierop meeliften.

Het voorgestelde vervangingsbudget (investering) van €280.000 per jaar cumuleert over een periode van 20 jaar tot een bedrag van €5.600.000 (20 keer €280.000). Hiermee ontstaat de komende 20 jaar de ruimte om 10% van ons areaal te vervangen/renoveren. Voorgesteld wordt de dekking van de uit de investering voortvloeiende jaarlijkse kapitaallasten van €17.000, cumulerend tot een bedrag van €340.000, af te wegen bij de Kaderbrief 2025.

2. Meedoen in het Groen

Vanuit de Provincie Drenthe is een aantal jaar geleden het project Streekbeheer gestart. Streekbeheer is een coproductie van Provincie Drenthe en gemeenten, waarbij Landschapsbeheer Drenthe de uitvoerende partij is. De Provincie en de gemeenten delen de kosten (jaarlijkse kosten voor Assen zijn €90.000, waarvan de provincie de helft voor haar rekening neemt). Streekbeheer behelst het faciliteren en samenbrengen van vrijwilligersgroepen die aan de slag willen met landschaps- en natuurbeheer. Op deze wijze zijn bewoners, agrariërs, scholen en organisaties samen aan de slag voor natuur, landschap en cultuurhistorie in hun eigen groene leefomgeving. De afgelopen twee jaar hebben we een aantal opgaves zien ontstaan die we als gemeente alleen maar samen met onze inwoners en netwerkpartners kunnen aanpakken. Het gaat hierbij onder andere om:

- diverse acties en opgaves uit recente visies (in dit kader zijn de groenvisie, de visie klimaatadaptatie, de omgevingsvisie Assen (pijler Groene Stad van het Noorden), de visie op participatie
- steeds meer groene opgaves die inwoners en de gemeente gezamenlijk moeten oppakken, omdat ze niet stoppen bij de erfgrans (v.b. exoten, eikenprocessierups, klimaatadaptatie, steenbreek, teruggang biodiversiteit enz.)
- een toename van het aantal inwoners die samen aan de slag wil in het gemeentelijk groen (sociale cohesie)

- het netwerk van groene organisaties om ons heen wil graag meer samen optrekken

Door hierin te faciliteren kunnen we met inwoners en netwerkpartners aan de slag met diverse acties en opgaves. We stellen daarom voor een en ander onder de noemer ‘meedoen in het groen’ structureel te borgen en ook verder uit te bouwen en hiervoor een jaarlijks terugkerend budget beschikbaar te stellen van €125.000. Voor 2024 is voorzien in een incidentele uitzetting van de begroting. Voor 2025 en verder is het voorstel dit af te wegen bij de Kaderbrief 2025.

3. *Steenbreek*

Vanuit het GWRP is twee jaar geleden door uw raad besloten om omtrent inwonerparticipatie “meedoen” op het thema Steenbreek aanvullend budget te reserveren. Het betreft hier een budget van €10.000 per jaar en inzet van 8 uur per week op dit thema. Bedoeling is om Steenbreek (verminderen verstening in en om het huis, versterken vergroening) rondom het Duurzaamheidscentrum en vooral ook breed in de wijken zichtbaar te maken. Dit helpt om klimaatadaptatie te verstevigen.

Hierover is in december 2022 een presentatie aan uw raad gegeven. Het voor Steenbreek beschikbare bedrag is in 2022 eenmalig opgehoogd met €50.000. Dit is verwerkt in de begroting 2024.

Met investeringen in groen kunnen we de gezondheid en het welzijn van onze inwoners een grote boost geven en samen met inwoners en netwerkpartners belangrijke stappen richting de Groene stad van het Noorden in 2040 zetten. Niet voor niets is ‘goed groen’ één van de leidende principes van de omgevingsvisie. Maar bij investeringen in groen gaat de kost vaak voor de baat uit. Onderzoek laat daarbij zien dat aanleg en onderhoud van (kwaliteits)groen zichzelf (meer dan) terugbetaalt in hogere huizenprijzen, lagere gezondheidskosten, minder vandalisme, afnemende (hitte)stress en een sterkere sociale cohesie in de buurt, etc.

7 Communicatie, participatie

Een belangrijke doelstelling in deze visie is om inwoners te betrekken bij de groenopgaven. We willen het belang van groen uitdragen, inwoners uitleggen waarom we keuzes maken en ze enthousiasmeren om zelf ook zaken op te pakken (in de eigen voor- en achtertuin zijn kansen om te vergroenen). En we willen graag dat inwoners meer naar buiten gaan - in het groen – om te bewegen, te ontmoeten en daarvoor willen we graag horen hoe we dat nog beter kunnen faciliteren.

Zoals hierboven aangegeven zetten onder ‘Meedoen in het Groen’ steeds meer inwoners zich in voor groen en klimaat. Op dit moment zijn er vanuit ongeveer 33 bewoners- en vrijwilligersgroepen meer dan 300 inwoners actief die zich meerdere keren per jaar inzetten voor het openbaar groen van Assen. De activiteiten van de groepen variëren van het kruidenrijker maken van bermen door het inzaaien van een Drents graslandmengsel tot het plaatsen van insectenhôtels of nestkasten en het creëren van bijenheuvels, wordt in Peelo en Pittelo een fruitbomenroute gerealiseerd en op andere plekken willen inwoners amfibieënpoeitjes aanleggen. Input vanuit deze groepen die in ‘ons’ groen actief zijn onder de paraplu Meedoen in het groen vindt zijn plek in de visie (en uitvoering ervan).

Bij het opstellen van deze visie hebben we samengewerkt met diverse partners (Actium, Het Drentse Landschap, NMF, Bijenvereniging) en een aantal bijzonder deskundige inwoners, in de vorm van een klankbordgroep. Voor inwoners hebben we de fietsroute ‘Onderweg naar een groene stad’ georganiseerd. Tijdens deze route kregen inwoners informatie over de Groenvisie Assen 2040 en de Visie Klimaatadaptatie en zagen ze goede voorbeelden én mogelijke toekomstbeelden. Door de deelnemers een vragenlijst te laten invullen, konden zij hun mening geven over de ideeën van de gemeente en

konden zij ideeën indienen voor het groener en meer klimaatadaptief maken van Assen. Als start van deze fietsroute hebben we een Groen- en Klimaatdag in het Duurzaamheidscentrum Assen georganiseerd. Tijdens deze middag kregen bezoekers informatie over bijvoorbeeld biodiversiteit, groen in de stad en over waterberging en konden zij hun ideeën hierover delen met de gemeente.

Uitkomsten fietstocht

Tijdens de fietstocht konden de deelnemers bij een aantal locaties vragen beantwoorden. Niet overal is daar op ingegaan; bij locatie 1 zijn de vragen 34 keer beantwoord en bij locatie 12 is dat 14 keer. Deze lage aantallen maken de uitkomsten niet representatief.

Op hoofdlijnen is uit de antwoorden af te leiden dat de deelnemers:

- groen erg belangrijk vinden en het aanwezige groen in Assen hoog (3,8 van 5) waarderen
- meer groen op schoolpleinen belangrijk vinden en van mening zijn dat meer groen andere plekken (binnenstad en industrieterreinen) aantrekkelijker maakt
- de gevolgen van klimaatverandering merken en hier vaak ook zelf iets aan willen doen, bijvoorbeeld door meer groen in de eigen tuin en bewust omgaan met waterverbruik

Inwoners die niet aan de fietstocht konden of wilden deelnemen konden kiezen voor de online variant. 549 personen hebben deze online variant bekeken. Hun antwoorden zijn opgenomen in bovenstaande aantallen.

Ook is de groenvisie aan de kinderraad gepresenteerd. Na een stuk interactie is de kinderraad gevraagd naar hun 'sleeping beauty'. Dat is een groene plek in hun eigen wijk die met wat extra aandacht een waardevolle groene plek voor de wijk kunnen worden, zodat iedereen ervan kan genieten.

Vanaf april 2023 exposeren we de 'toekomstbeelden' van de groene stad van het Noorden in het DCA. Hierin koppelen we de inbreng van bewoners terug en laten we zien wat inwoners zelf kunnen doen om hun eigen leefomgeving te vergroenen.

Met uw raad hebben wij op 13 april 2023 in een informele setting in Duurzaamheidscentrum Assen gesproken over de Groenvisie en Visie klimaatadaptatie. De raadsleden konden tijdens deze avond met medewerkers in gesprek over de verschillende onderwerpen van de Groenvisie en Visie Klimaatadaptatie. Per onderwerp was er een tafel met informatie waar de raadsleden hun ideeën over de beide visies konden achterlaten. De opmerkingen van de raadsleden over thema's die betrekking hebben op de groenvisie zijn opgenomen in bijlage 4. We hebben daarbij aangegeven waar in de visie meer informatie over het betreffende onderwerp is te vinden of hoe dit in de visie is verwerkt.

Voor vaststelling van deze visie zullen we een persbericht voorbereiden.

8 Inclusie

Bepaalde groepen inwoners, zoals ouderen of hele jonge kinderen, zijn extra kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. Bij hitte hebben zij sneller last van gezondheidsproblemen. Goed groen biedt verkoeling en is daarmee van groot belang, juist voor deze kwetsbare groepen. En natuurlijk geldt daarbij dat dit groen dan ook goed toegankelijk moet zijn. Daar waar dat nu nog niet zo mocht zijn adresseren we dat in de verdere uitwerking van de groenvisie.

9 Vervolg

Zoals aangegeven vertalen we de acties en opgaven uit de groenvisie en de visie Klimaatadaptatie naar een gezamenlijke uitvoeringsagenda. We willen de gezamenlijke uitvoeringsagenda met daarin een nadere uitwerking van de financiële consequenties van deze uitvoeringsagenda ongeveer een half jaar na vaststelling van beide visies gereed hebben.

In de groenvisie is als lijn benoemd dat we geen gemeentelijke bomen kappen of snoeien omwille van particuliere zonnepanelen. Onderdeel van de uitvoeringsagenda is een beleidsmatige notitie waarin de voors en tegens apart wordt afgewogen.

NB: Er wordt op diverse terreinen al gewerkt in de richting van de groenvisie, enkele voorbeelden hiervan zijn:

- in de diverse projecten (zoals wijkvernieuwing) heeft het groen een belangrijke positie;
- er zijn al ongeveer 33 bewoners en vrijwilligersgroepen actief in het project meedoen in het groen;
- een paar schoolpleinen zijn vanuit het project Schoolpleinenrevolutie vergroend
- We hebben ons aangesloten bij de Groene stad challenge (en deze ook direct gewonnen!),
- het tv-programma 12 straten groener (NPO, uitzending start dit najaar. In twaalf provincies in Nederland is KRO-NCRV de afgelopen maanden in twaalf straten samen met buurtbewoners gestart met de metamorfose. In totaal wordt er een jaar keihard gewerkt om alle straten om te toveren tot aantrekkelijke groene buurten. Alle seizoenen en bepalende bijhorende werkzaamheden komen aan bod. In elke aflevering staat een andere gemeente in Nederland centraal. De deelnemende gemeenten zijn: Alphen aan de Rijn, Arnhem, Assen, Den Oever, Den Bosch, Dronten, Groningen, Hengelo, Leeuwarden, Maastricht, Terneuzen en Veenendaal)
- het project Bermscouts. Dit project biedt Drentse bewoners- en vrijwilligersgroepen de kans om kennis op te doen over bermplanten en monitoring van bermen. Ook is er aandacht voor het herkennen en tellen van insecten in de berm, waaronder dagvlinders.

10 Bijlagen

1. Groenvisie Assen 2040
2. Overzicht reacties raad DCA 13 april 2023

De raad van de gemeente Assen,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 11 juli 2023 en van 14 november 2023

Besluit

- 1.1 In te stemmen met de Groenvisie Assen 2040;
- 1.2 De Groenvisie nader uit te werken in een uitvoeringsprogramma en de financiële consequenties af te wegen bij de kaderbrief 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag 21 december 2023.

De raad voornoemd,

Voorzitter, M.L.J. Out

Griffier, J. de Jonge